

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS TARYBA

NUTARIMAS

DĖL ATSIKAKYMO PRADĖTI TYRIMĄ DĖL AB „LIETUVOS PAŠTAS“ VEIKSMŲ ATITIKTIES LIETUVOS RESPUBLIKOS REKLAMOS ĮSTATYMO 5 IR 6 STRAIPSNŲ IR LIETUVOS RESPUBLIKOS KONKURENCIJOS ĮSTATYMO 9 IR 16 STRAIPSNŲ REIKALAVIMAMS

2012 m. balandžio 27 d. Nr. 1S-55

Vilnius

Lietuvos Respublikos konkurencijos taryba (toliau – Konkurencijos taryba) 2012 m. balandžio 27 d. tvarkomajame posėdyje išnagrinėjo klausimą dėl atsisakymo pradėti tyrimą dėl AB „Lietuvos paštas“ veiksmų atitikties Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo (toliau – Reklamos įstatymas) 5 ir 6 straipsnių ir Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo (toliau – Konkurencijos įstatymas) 9 ir 16 straipsnių reikalavimams.

Konkurencijos taryba n u s t a t ė:

(1) Konkurencijos taryba 2011 m. liepos 25 d. gavo Pasiuntinių paslaugų teikėjų asociacijos (toliau – Asociacija) skundą su priedais (I tomas, 1-36 b. l.) dėl AB „Lietuvos paštas“ veiksmų galimai pažeidžiant Konkurencijos įstatymo 9 ir 16 straipsnius bei Reklamos įstatymo nuostatas, reglamentuojančias klaidinančią ir lyginamąją reklamas (toliau – pareiškimas).

(2) Asociacija savo pareiškime nurodė, kad AB „Lietuvos paštas“, pasinaudodamas savo dominuojančia padėtimi paprastų pašto paslaugų rinkoje (ypač laiškus siunčiant į užsienį), Asociacijos narių per AB „Lietuvos paštas“ persiunčiamus Asociacijos narių klientų laiškus nesiuočia ant vokų nurodytais adresais, o grąžina juos šiems klientams. Kartu su grąžinamais laiškais, AB „Lietuvos paštas“ siunčia Asociacijos narių klientams informacinius pranešimus, kuriais skatina atsisakyti Asociacijos narių paslaugų ir naudotis tik AB „Lietuvos paštas“ paslaugomis (toliau – informaciniai pranešimai). Asociacijos teigimu, tokiais veiksmais AB „Lietuvos paštas“ daro žalą tiek visiems Asociacijos narių klientams, kurių laišakai grąžinami, tiek Asociacijos nariams, AB „Lietuvos paštas“ konkurentams, bei jų dalykinei reputacijai, tiek visai atitinkamų pašto paslaugų rinkai, kurioje AB „Lietuvos paštas“ tokiais veiksmais sustiprina savo dominuojančią padėtį.

(3) Anot Asociacijos, AB „Lietuvos paštas“ Asociacijos narių klientams išsiuntinėjo informacinius pranešimus, kuriuose teigiama, kad kliento verslo partneriai (informaciniuose pranešimuose įvardijami: UAB „Greitasis kurjeris“, UAB „Vilpostus“ arba UAB „Bijusta“) „*elgiasi neatsakingai ir nesąžiningai, pristatydami gyventojams siuntas*“. Taip pat informaciniuose pranešimuose buvo naudojami teiginiai: „*iki 50 gramų svorio siuntas, kurias galima mesti į gyventojų pašto dėžutes, yra rezervuotos Lietuvos paštui*“; „*dažniausiai pasiuntinių paslaugų teikėjai siuntas tiesiog įmeta į gyventojų pašto dėžutes ar Lietuvos pašto siunčiamųjų laišku dėžutes, taip pažeisdami LR Pašto įstatymo bei pasiuntinių paslaugų teikimo taisyklių nuostatas*“. Asociacijos teigimu informaciniuose pranešimuose pateikiama informacija neatitinka tikrovės. Asociacijos nuomone, pateikiami teiginiai sukelia klientams nepagrįstų abejonių, ar Asociacijos nariai iš viso turi teisę teikti rezervuotąsias pašto paslaugas. Be to, Asociacijos teigimu, minėti teiginiai pakenkė Asociacijos narių reputacijai, kilo nepagrįstų abejonių dėl Asociacijos narių teikiamų paslaugų kokybės bei vykdomos veiklos teisėtumo. Asociacijos nuomone, yra pažeidžiamos Konkurencijos įstatymo 16 straipsnio nuostatos.

(4) Be to, Asociacijos teigimu, informaciniuose pranešimuose pateikiama informacija yra reklama, kadangi joje yra skatinama naudotis AB „Lietuvos paštas“ paslaugomis siunčiant iki 50 g.

svorio pašto siuntas. Minėta informacija, Asociacijos nuomone, yra neišsami ir neteisinga, kadangi praleista informacija apie tai, jog taikant Pašto įstatymo nustatytą tarifą pašto siuntas iki 50 g. svorio turi teisę siųsti Asociacijos nariai, turintys atitinkamas licencijas. Papildomai Asociacija nurodė, kad AB „Lietuvos paštas“ skleisti informaciniai pranešimai pažeidžia ir lyginamajai reklamai nustatytus reikalavimus, kadangi informaciniuose pranešimuose pateikiama informacija menkina Asociacijos narių teikiamas paslaugas, vykdomą veiklą bei apskritai neigiamai veikia Asociacijos narių padėtį. Asociacija pateikė ir 2009 m. kovo 17 d. sutarties, sudarytos tarp AB „Lietuvos paštas“ filialo „Utenos apskrities centrinis paštas“ ir UAB „Greitasis kurjeris“ kopiją. Sutartyje įtvirtinta, kad AB „Lietuvos paštas“ įsipareigoja teikti, be kita ko, universaliąsias ir pasiuntinių pašto paslaugas, o rastas siunčiamųjų laišku dėžutėse pašto siuntas bei pašto siuntas be UAB „Greitasis kurjeris“ ar jo skyrių adreso grąžinti UAB „Greitasis kurjeris“ kaip primokamąsias (I tomas, 13 b. l., 2.3 punktas).

(5) Siekiant išsiaiškinti pareiškime nurodytas aplinkybes, 2011 m. rugpjūčio 8 d. Konkurencijos taryba kreipėsi į AB „Lietuvos paštas“ (I tomas, 37-41 b. l.), o 2011 m. rugpjūčio 23 d. – į Asociaciją.

(6) 2011 m. rugpjūčio 26 d. Konkurencijos taryboje gautame atsakyme (I tomas, 58-67 b. l.) AB „Lietuvos paštas“ nurodė, kad pareiškime nurodyti teiginiai yra nepagrįsti, kadangi informaciniai pranešimai buvo skirti informuoti suinteresuotus asmenis apie AB „Lietuvos paštas“ nustatytus teisės aktų pažeidimus ir siuntėjams grąžinti siuntas, kartu sumažinti nuostolių atsiradimo riziką, todėl teigiama, kad nebuvo skatinama įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, todėl, minėti informaciniai pranešimai nėra laikytini reklama. AB „Lietuvos paštas“ teigimu, šių pranešimų adresatams buvo nurodyta šiai bendrovei žinoma informacija apie konkretų paslaugos teikėją, kuris paslaugas teikė nekokybiškai.

(7) AB „Lietuvos paštas“ papildomai nurodė, jog neteigė, kad Asociacijos nariai neturi teisės rezervuotąsias pašto siuntas tiesiogiai mesti į siunčiamųjų laišku dėžutes, tačiau tokie laiškai gali būti dedami tik tinkamai juos apmokėjus pašto mokes ženklaais, vis dėlto, kai kurių Asociacijos narių atvejais ši sąlyga nebuvo įvykdyta.

(8) 2011 m. rugsėjo 7 d. gautame pareiškimo papildyme (I tomas, 68-110 b. l.) Pasiuntinių paslaugų teikėjų asociacija nurodė, kad Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – RRT) duomenimis, 2011 m. rugpjūčio 3 d. veikė 72 pasiuntinių paslaugų teikėjai, iš kurių 9 priklauso Asociacijai. Asociacija taip pat nurodė, jog informaciniai pranešimai suponuoja, kad tik AB „Lietuvos paštas“ yra patikimas ir atsakingas verslo partneris, be to, juo skatinama atsisakyti Asociacijos narių paslaugų (I tomas, 69 b. l.).

(9) Asociacija nurodė, kad daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesai galėjo būti pažeisti, kadangi dėl AB „Lietuvos paštas“ veiksmų dalis klientų nebepratęs ar nutrauks sutartis su Asociacijos nariais, nukentės šios asociacijos narių interesai, be kita ko, ir ūkio subjektų, kuriems Asociacijos nariai teikė paslaugas interesai (darant prielaidą, kad buvę Asociacijos narių klientai nepalankesnėmis sąlygomis sudarys sutartis su AB „Lietuvos paštas“). Asociacija nurodė, kad buvo pažeisti ir galutinių vartotojų, kuriems atitinkamos pašto korespondencijos siuntos nebuvo laiku pristatytos, interesai. Asociacijos nuomone, AB „Lietuvos paštas“ savo veiksmais pažeidžia Konkurencijos įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 2 ir 6 punktus (I tomas, 70-72 b. l.).

(10) Siekiant gauti papildomus duomenis 2011 m. rugsėjo 27 d. Konkurencijos taryba raštu kreipėsi į Pasiuntinių paslaugų teikėjų asociaciją (I tomas, 121-122 b. l.).

(11) 2011 m. rugsėjo 8 d. Konkurencijos taryba gavo UAB „Greitasis kurjeris“ (kuris yra vienas iš Pasiuntinių paslaugų teikėjų asociacijos narių) skundą (I tomas, 111-118 b. l.), kuriame UAB „Greitasis kurjeris“ nurodo iš esmės tas pačias aplinkybes, kurios yra pateiktos Asociacijos pareiškime.

(12) 2012 m. rugsėjo 27 d. dėl informacijos pateikimo Konkurencijos taryba kreipėsi į UAB „Greitasis kurjeris“ (I tomas, 119-120 b. l.). 2011 m. spalio 20 d. UAB „Greitasis kurjeris“ pateikė atsakymą (I tomas, 129-145 b. l.) į Konkurencijos tarybos siųstą raštą, papildomai pažymint, kad UAB „Greitasis kurjeris“ klientai vidutiniškai išsiunčia 170 000 – 180 000 vnt. pašto

korespondencijos siuntų fiziniams asmenims, todėl dokumentų nepristatymas jų adresatams galimai pažeidžia minėtų asmenų interesus.

(13) 2011 m. spalio 18 d. gautas Asociacijos atsakymas (I tomas, 123-128 b. l.). Asociacija nurodė, kad tikslių duomenų apie tai, kiek pašto siuntų galutiniams vartotojams nebuvo laiku pristatyta dėl AB „Lietuvos paštas“ galimai neteisėtų veiksmų nėra galimybės nustatyti. Asociacijos duomenimis, vien tik tie Asociacijos narių klientai, kurie gavo skundžiamo ūkio subjekto pranešimus, naudodamiesi Asociacijos narių paslaugomis vidutiniškai per mėnesį išsiunčia apie 200 000 vienetų pašto korespondencijos siuntų, todėl vartotojų, kuriems atitinkamos pašto siuntos galimai nebuvo pristatytos, galėjo būti net apie 200 000.

(14) Siekiant gauti papildomą informaciją, 2011 m. spalio 24 d. Konkurencijos taryba AB „Lietuvos paštas“ išsiuntė raštą (I tomas, 146-147 b. l.).

(15) 2011 m. lapkričio 7 d. gautame atsakyme (I tomas, 148-151 b. l.) AB „Lietuvos paštas“ nurodė, kad neturi galimybės pateikti Konkurencijos tarybos prašomų duomenų, kiek buvo vartotojų, kuriems dėl Asociacijos narių pažeidimų nebuvo pristatytos siuntos.

(16) 2011 m. lapkričio 16 d. gautame rašte (I tomas, 152-162 b. l.) Asociacija, be kita ko, nurodė, kad AB „Lietuvos paštas“ ir toliau siunčia informacinius pranešimus Asociacijos narių klientams. Vis dėlto Asociacija nežino ir neturi duomenų, kiek tiksliai pašto siuntų buvo gražinta jos narių klientams, nes AB „Lietuvos paštas“ apie savo veiksmus ir tokių siuntų gražinimą neinformuoja Asociacijos narių.

(17) Siekiant gauti papildomą informaciją, 2011 m. lapkričio 18 d. Konkurencijos taryba Asociacijai ir UAB „Greitasis kurjeris“ išsiuntė raštą (I tomas, 163-165 b. l.), kuriame taip pat buvo informuota, kad Asociacijos ir UAB „Greitasis kurjeris“ skundai dėl AB „Lietuvos paštas“ veiksmų bus nagrinėjami bendrai.

(18) Asociacija 2011 m. gruodžio 2 d. raštu (I tomas, 166-200 b. l.) Konkurencijos tarybai nurodė, kad AB „Lietuvos paštas“ Asociacijos narių pateiktas pašto siuntas, kuriose yra netikslus siuntos gavėjo adresas, todėl gavėjo nepavyksta rasti ir šios siuntos jam pristatyti, gražina ne Asociacijos nariams, kaip turėtų būti pagal Asociacijos narių su AB „Lietuvos paštas“ sutarytas tarpusavio sutartis (toliau – Sutartys), o pirminiams pašto siuntų siuntėjams – Asociacijos narių klientams. Kaip savo išsakytų teiginių patvirtinimą, Asociacija pateikė jos narių klientams gražintų siuntų kopijas (kuomet ant vokų nurodyto adresato nepavyko rasti), bei UAB „Greitasis kurjeris“ ir UAB „Vilpostus“ su AB „Lietuvos paštas“ sudarytų sutarčių kopijas.

(19) Dėl papildomos informacijos, susijusios su informacinių pranešimų sklaidos mastu, 2011 m. gruodžio 19 d. Konkurencijos taryba išsiuntė raštą AB „Lietuvos paštas“ (II tomas, 1-4 b. l.).

(20) 2011 m. gruodžio 19 d. raštu buvo kreiptasi ir į RRT, siekiant gauti skundo nagrinėjimui aktualią informaciją, o 2011 m. gruodžio 23 d. dėl papildomos informacijos gavimo Konkurencijos taryba išsiuntė raštą Pasiuntinių paslaugų teikėjų asociacijai.

(21) 2012 m. sausio 2 d. gautame rašte (II tomas, 13-17 b. l.) AB „Lietuvos paštas“ nurodė, kad bendrovė neturi galimybės atsakyti į klausimą dėl minėtų informacinių pranešimų sklaidos masto ir trukmės. AB „Lietuvos paštas“ teigimu, nuolatinį ir sistemingą pažeidimų pobūdį įrodo tai, kad UAB „Vilpostus“, UAB „Bijusta“ ir UAB „Greitasis kurjeris“ daromi pažeidimai yra nustatomi kiekvieną mėnesį ir ne vienoje „Lietuvos pašto“ siunčiamųjų laiškų dėžutėje.

(22) Tuo tarpu 2012 m. sausio 5 d. gautame rašte (II tomas, 18-23 b. l.) Pasiuntinių paslaugų teikėjų asociacija pažymėjo, kad RRT duomenimis, nė vienas iš Asociacijos narių, kurių klientai gavo minėtus informacinius pranešimus, nėra ir nebuvo nubausti dėl AB „Lietuvos paštas“ informaciniuose pranešimuose minimų pažeidimų. Asociacijos teigimu, Asociacijos nariai neturi tikslių ir išsamių duomenų apie AB „Lietuvos paštas“ neteisėtai Asociacijos narių klientams gražintų pašto korespondencijos siuntų kiekį. Taip pat Asociacija nepateikė duomenų, kiek buvo klientų, kurie dėl tokių AB „Lietuvos paštas“ veiksmų nutraukė bendradarbiavimą su Asociacijos nariais.

(23) Asociacija nurodo, kad Asociacijos narių praktikoje nėra pasitaikę atvejų, kad Asociacijos narių darbuotojai pašto korespondencijos siuntas būtų įmetę į AB „Lietuvos paštas“

siunčiamųjų laiškų dėžutes, vis dėlto, nežymi dalis pašto korespondencijos siuntų dėl objektyvių priežasčių galėjo ir nepasiekti galutinių adresatų ir netgi patekti į siunčiamųjų laiškų pašto dėžutes. Gautame rašte pažymima, kad AB „Lietuvos paštas“ dėl susiklosčiusios padėties apie rastas pašto korespondencijos siuntas turėjo informuoti Asociacijos narius tiesiogiai, kad Asociacijos nariai galėtų nustatyti priežastis, kodėl pašto korespondencijos siuntos nepasiekia jų adresatų.

(24) 2012 m. sausio 6 d. gautame rašte iš RRT (II tomas, 24-27 b. l.) pažymima, kad RRT 2011 m. gavo 20 pranešimų dėl pašto siuntų dėjimo į viešajam naudojimui skirtas siunčiamųjų laiškų dėžutes bei į gavėjų gaunamųjų laiškų dėžutes, iš jų buvo nustatyti 5 atvejai, kai pašto ir (ar pasiuntinių) paslaugas teikiančios įmonės vykdydamos savo veiklą pažeidė Pašto įstatymo reikalavimus. RRT teigimu, tik atlikus tyrimą galima įvertinti, ar pašto ir (ar) pasiuntinių paslaugų teikėjas atlikdamas savo funkcijas sistemingai pažeidžia Pašto įstatymo reikalavimus.

(25) Siekiant gauti papildomus duomenis 2012 m. vasario 22 d. Konkurencijos taryba raštu kreipėsi į Pasiuntinių paslaugų teikėjų asociaciją (II tomas, 32-34 b. l.).

(26) 2012 m. kovo 26 d. gautas Asociacijos atsakymas (II tomas, 35-53 b. l.). Asociacija minėtame rašte pažymėjo, kad dalis AB „Lietuvos paštas“ nepagrįstai gražintų pašto korespondencijos siuntų buvo pristatoma pačių Asociacijos narių, o ne naudojantis AB „Lietuvos paštas“ teikiamomis paslaugomis. Be to, Asociacija teigia, kad AB „Lietuvos paštas“ tokias pašto siuntas galimai radusi laiptinėse, netvarkingose pašto dėžutėse ir pan. jas tiesiog nepagrįstai gražino Asociacijos narių klientams. Asociacija nurodė, kad tik AB „Lietuvos paštas“, kaip universaliųjų pašto paslaugų teikėjas turi teisę bendradarbiauti su kitų šalių universaliųjų pašto paslaugų teikėjais, turi galimybę atlikti tarpvalstybinius atsiskaitymus už tarptautinio pašto paslaugas ir pan. Atsižvelgiant į tai, siekdami pašto paslaugų rinkoje veikti konkurencingai, Asociacijos teigimu, Asociacijos nariai neturi galimybių savo klientų pašto korespondencijos siuntas užsienio šalyse esantiems adresatams pristatyti nesinaudojant AB „Lietuvos paštas“ teikiamomis paslaugomis.

Konkurencijos taryba k o n s t a t u o j a:

(27) Reklamos įstatymo 17 straipsnio 2 dalyje yra įtvirtinta, jog Konkurencijos taryba kontroliuoja, ar reklama nėra klaidinanti ir lyginamąją reklamą.

(28) Reklamos sąvoka įtvirtinta Reklamos įstatymo 2 straipsnio 7 dalyje, pagal kurią, reklama yra bet kokia forma ir bet kokiomis priemonėmis skleidžiama informacija, susijusi su asmens ūkine komercine, finansine ar profesine veikla, skatinanti įsigyti prekių ar naudotis paslaugomis, įskaitant nekilnojamojo turto įsigijimą, turtinių teisių ir įsipareigojimų perėmimą. Pagal Reklamos įstatymo 2 straipsnio 4 dalį, klaidinanti reklama yra reklama, kuri bet koku būdu, įskaitant ir jos pateikimo būdą, klaidina arba gali suklaidinti asmenis, kuriems ji skirta arba kuriuos ji pasiekia, ir kuri dėl savo klaidinančio pobūdžio gali paveikti jų ekonominę elgesį arba kuri dėl šių priežasčių pakenkia ar gali pakenkti kito asmens galimybėms konkuruoti. Pagal Reklamos įstatymo 2 straipsnio 5 dalį, lyginamoji reklama yra reklama, kurioje tiesiogiai arba netiesiogiai nurodomas reklamos davėjo konkurentas, jo prekės ar paslaugos.

(29) Asociacijos pareiškime nurodoma, kad AB „Lietuvos paštas“ siųsdamas informacinius pranešimus galimai pažeidė Reklamos įstatymo nuostatas dėl klaidinančios ir neleistinos lyginamosios reklamos skleidimo. Vis dėlto, įvertinus skundžiamų informacinių pranešimų pobūdį, nėra pagrindo teigti, kad informaciniuose pranešimuose pateikta informacija laikytina reklama. AB „Lietuvos paštas“ siųstuose pranešimuose pateikiama informacija apie AB „Lietuvos paštas“ teigimu Asociacijos narių atliktus pašto ir pasiuntinių paslaugų teikimą reglamentuojančių teisės aktų pažeidimus. Tuo tarpu informaciniuose pranešimuose nėra pateikiama jokia skatinančio pobūdžio informacija apie AB „Lietuvos paštas“ paslaugas, nėra skatinimo tokias paslaugas įsigyti, nėra pagrindo teigti, jog informacinis pranešimas suponuoja, kad tik AB „Lietuvos paštas“ yra atsakingas ir patikimas partneris (kaip teigia Asociacija, I tomas, 69 b. l.) ir pan.

(30) Vis dėlto, net jei informaciniuose pranešimuose pateikta informacija būtų laikytina reklama, Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 4 dalies 1 punktą nurodo, kad tyrimą pradėti atsisakoma, jei pareiškime nurodyti faktai yra mažareikšmiai, nedarantys esminės žalos šio įstatymo saugomiems interesams. 2011 m. gegužės 25 d. Konkurencijos taryba priėmė nutarimą Nr. 1S-98

„Dėl Konkurencijos tarybos paaiškinimų dėl mažareikšmiškumo Lietuvos Respublikos reklamos įstatymo bylose“ (toliau – Paaiškinimai), kuriais Konkurencijos taryba remiasi vertindama, ar faktai laikytini mažareikšmiais. Pagal Paaiškinimų 2.1 punktą atsižvelgiama į reklamos sklaidos mastą ir trukmę. Šie kriterijai yra vieni svarbiausių, kurie rodo galimą žalą Reklamos įstatymo saugomiems interesams. Konkurencijos tarybos turimais duomenimis, minėti informaciniai pranešimai buvo išsiųsti tik 24 adresatams (I tomas, 40-41 b. l.; 88-102 b. l.; 118 b. l.; 155-160 b. l.; 199 b. l.; II tomas, 53 b. l.), be to nebuvo gauta duomenų, kad jie buvo platinami kitais būdais, todėl laikytina, kad sklaidos mastas buvo labai mažas. Taip pat reikia atsižvelgti į siųstų informacinių pranešimų tikslinės grupės pobūdį (Paaiškinimų 2.5 punktas). Informaciniai pranešimai buvo siųsti ne fiziniams asmenims – vartotojams, bet ūkio subjektams, kurie jau yra naudojęsi šiomis paslaugomis, todėl net ir vertinant informacinius pranešimus kaip reklamą, nebūtų galima daryti išvados, kad šių informacinių pranešimų adresatai būtų labiau pažeidžiami ar neturintys specialių žinių pateikiamai informacijai įvertinti. Taigi, net jei nagrinėjamu atveju ir būtų nustatytas Reklamos įstatymo pažeidimas, remiantis tuo, kas išdėstyta ir kitais Paaiškinimuose numatytais mažareikšmiškumo kriterijais, yra pakankamas pagrindas teigti, jog minėti faktai galėtų būti pripažįstami mažareikšmiais.

(31) Konkurencijos įstatymo 9 straipsnyje numatytas draudimas piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi atitinkamoje rinkoje, atliekant visokius veiksmus, kurie riboja ar gali riboti konkurenciją, nepagrįstai varžo kitų ūkio subjektų galimybes veikti rinkoje arba pažeidžia vartotojų interesus. Pagal Konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 11 dalį dominuojančiu ūkio subjektu laikomas ūkio subjektas, galintis daryti vienpusę lemiamą įtaką rinkoje. Tačiau dominuojančios padėties užėmimas pats savaime nėra draudžiamas, t. y. Konkurencijos įstatymas draudžia ne užimti dominuojančią padėtį, o piktnaudžiauti naudojantis dominuojančia padėtimi.

(32) Asociacijos teigimu, AB „Lietuvos paštas“ piktnaudžiauja dominuojančia padėtimi, nes Asociacijos narių per AB „Lietuvos paštas“ persiunčiamus laiškus nesiunčia ant vokų nurodytais adresais, o juos gražina Asociacijos narių klientams su informaciniu pranešimu, kuris šiuos klientus skatina atsisakyti Asociacijos narių paslaugų ir naudotis tik AB „Lietuvos paštas“ paslaugomis, tuo padarant žalą tiek Asociacijos narių klientams, tiek Asociacijos nariams ir jų dalykinei reputacijai, tiek ir visai pašto paslaugų rinkai.

(33) Vertinant AB „Lietuvos paštas“ veiksmus nepersiunčiant Asociacijos narių (tarpu jų – UAB „Greitasis kurjeris“) pateiktų pašto siuntų jų adresatams, atsižvelgtina į pašto siuntų nepersiuntimo priežastis. Kaip matyti iš Konkurencijos tarybai pateiktos informacijos, pašto siuntos nepersiunčiamos jų gavėjams, jei nurodytas netikslus adresas, ar siuntos gavėjo nepavyksta rasti, be to, kaip matyti iš AB „Lietuvos paštas“ paaiškinimų, nepersiunčiamos tos pašto siuntos, kurios įmetamos į siunčiamų laiškų dėžutes netinkamai apmokėjus pašto mokes ženklaais. Pastebėtina, kad ir pati Asociacija pripažįsta, kad dalis pašto korespondencijos siuntų dėl objektyvių priežasčių galėjo nepasiekti galutinių adresatų ir netgi patekti į siunčiamų laiškų pašto dėžutes. Darytina išvada, kad Asociacijos narių pateiktas pašto siuntas AB „Lietuvos paštas“ gali nepersiųsti dėl objektyvių ir pateisinamų priežasčių, tuo tarpu Asociacija nepateikė duomenų, pagrindžiančių, kad AB „Lietuvos paštas“ nepersiuntė pašto siuntų dėl objektyviai nepateisinamų priežasčių.

(34) Taip pat vertintinas AB „Lietuvos paštas“ nepersiųstų ir gražintų siuntų mastas. Asociacija pateikė 24 AB „Lietuvos paštas“ informacinius pranešimus, išsiųstus Asociacijos narių klientams (I tomas, 40-41 b. l.; 88-102 b. l.; 118 b. l.; 155-160 b. l.; 199 b. l.; II tomas, 53 b. l.). Pažymėtina, kad Konkurencijos tarybai pateiktuose AB „Lietuvos paštas“ informaciniuose pranešimuose nenurodoma, kiek pašto siuntų vienetų yra gražinama (išskyrus vieną raštą, kuriuo gražintos 53 siuntos, II tomas: 53 b. l.). Iš bylos medžiagos matyti, kad buvo 10 nepristatytų siuntų. Daugiau duomenų, pagrindžiančių AB „Lietuvos paštas“ gražintų siuntų kiekį, nei Asociacija, nei UAB „Greitasis kurjeris“ nepateikė. Įvertinus turimus duomenis apie gražintas siuntas bei bendrą Asociacijos narių siunčiamų siuntų skaičių (per mėnesį išsiunčiama apie 200 000 pašto siuntų, I tomas, 123-128 b. l.), konstatuotina, kad AB „Lietuvos paštas“ nepersiųstos ir gražintos pašto siuntos sudaro nežymią dalį visų per AB „Lietuvos paštas“ Asociacijos narių persiunčiamų pašto

siuntų. Taigi, nėra pagrindo įtarti, kad toks mažas nepersiųstų ir grąžintų siuntų mastas galėtų varžyti ūkio subjektų galimybes veikti rinkoje.

(35) Įvertinus turimus duomenis darytina išvada, kad nėra pakankamai duomenų, leidžiančių pagrįstai įtarti, kad AB „Lietuvos paštas“, nepersiusdamas Asociacijos narių pašto siuntų, galėjo riboti konkurenciją ar nepagrįstai varžyti kitų ūkio subjektų galimybes veikti rinkoje, ar pažeisti vartotojų interesus, ar kitu būdu piktnaudžiauti galimai užimama dominuojančia padėtimi.

(36) Pagal Konkurencijos tarybai pateiktas Sutartis, visi laišakai, kuriuos AB „Lietuvos paštas“ darbuotojai randa AB „Lietuvos paštas“ siunčiamųjų laiškų dėžutėse arba, kurių nepavyksta nusiųsti ant laiškų nurodytiems adresatams turi būti grąžinami Asociacijos nariams. Konkurencijos tarybos vertinimu, net ir darant prielaidą, kad skunde minimi AB „Lietuvos paštas“ veiksmai galėtų būti vertinami kaip pažeidžiantys sutartinius santykius tarp Asociacijos narių ir AB „Lietuvos paštas“, o AB „Lietuvos paštas“ siunčiamuose informaciniuose pranešimuose yra pateikiama neteisinga ar nepagrįsta informacija, tačiau, įvertinus tokių veiksmų pobūdį ir mastą, nėra pagrindo įtarti, kad minėtais veiksmais galėjo būti ribojama konkurencija, nepagrįstai varžomos ūkio subjektų galybės veikti pašto paslaugų teikimo rinkoje, pažeidžiami vartotojų interesai ar kitaip piktnaudžiaujama galimai užimama dominuojančia padėtimi.

(37) Atsižvelgus į aukščiau išvardintas aplinkybes konstatuotina, kad remiantis Konkurencijos tarybos turimais duomenimis nėra pagrindo pagrįstai įtarti, kad AB „Lietuvos paštas“ galėjo pažeisti Konkurencijos įstatymo 9 straipsnio nuostatas.

(38) Konkurencijos įstatymo 16 straipsnio 1 dalis draudžia ūkio subjektams atlikti bet kuriuos veiksmus, prieštaraujančius ūkinės veiklos sąžiningai praktikai ir geriems papročiams, jei tokie veiksmai gali pakenkti kito ūkio subjekto galybėms konkuruoti, įskaitant ūkio subjektų klaidinimą pateikiant jiems neteisingą ar nepagrįstą informaciją apie savo ar kito ūkio subjekto prekių kiekį, kokybę, sudėtines dalis, vartojimo savybes, pagaminimo vietą, būdą, kainą ar nutylint apie riziką, susijusią su šių prekių vartojimu, perdirbimu ar kitokiu naudojimu (Konkurencijos įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 2 punktas); pateikimą neteisingos ar nepagrįstos informacijos apie savo ar kito ūkio subjekto vadovaujančius asmenis, darbuotojų kvalifikaciją, teisinę, finansinę ar kitokią ūkio subjekto padėtį, jei dėl to gali būti padaryta žalos kitam ūkio subjektui (Konkurencijos įstatymo 16 straipsnio 1 dalies 6 punktas).

(39) Pažymėtina, kad ūkio subjektas, kurio teisėti interesai pažeidžiami nesąžiningos konkurencijos veiksmais, turi teisę kreiptis į teismą su ieškiniu dėl *inter alia* neteisėtų veiksmų nutraukimo ar padarytos žalos atlyginimo (Konkurencijos įstatymo 17 straipsnio 1 dalis), o Konkurencijos taryba tiria nesąžiningos konkurencijos veiksmus tik tais atvejais, jeigu šie veiksmai pažeidžia daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesus (Konkurencijos įstatymo 17 straipsnio 4 dalis). Konkurencijos tarybos, kaip institucijos, vykdančios Konkurencijos įstatymo kontrolę, tikslas yra apsaugoti viešąjį interesą (sąžiningą konkurencijos laisvę), o ne ginti ir atkurti dėl nesąžiningos konkurencijos pažeistas pavienių ūkio subjektų ar vartotojų teises (tai patvirtina ir suformuota teisminė praktika, pvz., Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) 2003 m. balandžio 1 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A³-355/2003, Vilniaus apygardos administracinio teismo 2008 m. sausio 31 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. I-2340-426/2008).

(40) LVAT 2011 m. birželio 13 d. sprendime administracinėje byloje Nr. A(858)-2288/2011 šiuo klausimu pažymėjo: „Atsižvelgiant į tai manytina, kad toks išskirtinis kompetencijos Konkurencijos tarybai šiuo konkrečiu atveju suteikimas suponuoja, jog Konkurencijos taryba turi pareigą pradėti tyrimą tik tuo atveju, kai pirmiau minėtas viešasis interesas yra akivaizdžiai išreikštas, t.y. kilęs socialinis konfliktas yra plataus masto. Šiuo atveju teisiškai nėra reikšminga tai, ką kreipdamiesi į Konkurencijos tarybą siekia apginti konkretūs pareiškėjai, o tai, ar iš turimos informacijos galima daryti prielaidą, kad gali būti pažeistas viešasis interesas.“ Pabrėžtina ir tai, kad nei Konkurencijos įstatyme, nei kitame teisės akte nėra nurodyta, kokios konkrečios analizės turi būti atliktos, kad būtų įrodyta, jog konkretūs nesąžiningos konkurencijos veiksmai pažeidė daugelio ūkio subjektų interesus, todėl daugelio ūkio subjektų interesų pažeidimo kriterijus yra

vertinamasis, nustatomas kiekvienu konkrečiu atveju, atsižvelgus į konkrečias nustatytas aplinkybes.

(41) Pažymėtina, kad Asociacijos ir UAB „Greitasis kurjeris“ skundžiami AB „Lietuvos paštas“ veiksmai gali būti išskiriami į informacinių pranešimų Asociacijos narių klientams siuntimą bei pašto korespondencijos siuntų Asociacijos narių klientų adresuotiems galutiniams gavėjams nepristatymą. Nagrinėjamu atveju, turėjo būti pateikti įrodymai, kad AB „Lietuvos paštas“ veiksmai pažeidžia daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesus, tačiau iš Asociacijos ir UAB „Greitasis kurjeris“ bei kitų subjektų gauti duomenys neleidžia pagrįstai teigti, kad buvo pažeisti daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesai dėl žemiau nurodytų priežasčių.

(42) Visų pirma, RRT duomenimis, Lietuvoje veikia 72 pasiuntinių paslaugų teikėjai, iš kurių 9 yra Asociacijos nariai. (I tomas, 68 b. l.; 75-85 b. l.). Vis dėlto informaciniuose pranešimuose konkrečiai užsimenama tik apie trijų pasiuntinių paslaugų teikėjų asociacijos narių AB „Lietuvos paštas“ teigimu daromus pažeidimus (t.y., UAB „Vilpostus“, UAB „Bijusta“, UAB „Greitasis kurjeris“). Be to, pati Asociacija pripažįsta, jog tam tikra dalis pašto siuntų galėjo patekti į siunčiamųjų laišku pašto dėžutes, nors Asociacijos teigimu, tai įvyksta dėl objektyvių priežasčių. Vis dėlto, net ir darant prielaidą, kad informaciniuose pranešimuose skleista informacija galėjo būti neteisinga, šiuo atveju nėra jokių duomenų, kad didelė dalis Asociacijos narių klientų būtų nutraukę sutartis ar, kad būtų patyrę kitokios žalos, kuri galėtų būti prilyginta plataus masto socialiniam konfliktui. Taip pat nėra jokio pagrindo teigti, kad tokie informaciniai pranešimai galėjo pažeisti juos gavusių ūkio subjektų ar vartotojų interesus. Nėra jokio pagrindo sutikti su iškeltais teiginiais, kad dėl minėtų pranešimų Asociacijos narių klientai būtų sudarę jiems nepalankias sutartis su AB „Lietuvos paštas“. Be to, Konkurencijos tarybos turimais duomenimis, minėti informaciniai pranešimai buvo siųsti 24 adresatams (I tomas, 40-41 b. l.; 88-102 b. l.; 118 b. l.; 155-160 b. l.; 199 b. l.; II tomas, 53 b. l.). Net ir darant prielaidą, kad informaciniais pranešimais galėtų būti pažeidžiami juos gavusių adresatų interesai, šių raštų siuntimo mastas nesudaro pagrindo teigti, jog šiuo atveju galėjo būti pažeistas viešasis interesas, t.y., kad kilęs socialinis konfliktas yra plataus masto.

(43) Asociacijos teigimu, dėl AB „Lietuvos paštas“ nesąžiningos konkurencijos veiksmų nepristatant pašto korespondencijos siuntų Asociacijos narių klientų adresatams, buvo pažeisti galutinių vartotojų, kuriems atitinkamos pašto korespondencijos siuntos nebuvo laiku pristatytos, interesai bei šias siuntas siuntusių subjektų interesai (I tomas, 71 b. l.).

(44) Vis dėlto 2012 m. sausio 5 d. Konkurencijos taryboje gautame rašte (II tomas, 18 b. l.) Asociacija nurodė negalinti net ir apytiksliai įvardinti, koks buvo Asociacijos narių klientų skaičius, kuriems buvo grąžintos pašto korespondencijos siuntos. AB „Lietuvos paštas“ 2011 m. lapkričio 7 d. (I tomas, 148 b. l.) bei 2012 m. sausio 2 d. (II tomas, 13 b. l.) gautuose raštuose nurodė neturinti objektyvios galimybės pateikti duomenų apie galutinių vartotojų, kuriems UAB „Lietuvos paštas“ nepristatė Asociacijos narių klientų adresuotos korespondencijos siuntų, skaičių. Remiantis Asociacijos ir UAB „Greitasis kurjeris“ pozicija (I tomas, 129 b.l., II tomas, 19 b. l.), galėjo būti pažeisti apie 200 000 vartotojų interesai, tačiau jokių įrodymų, kad žymus skaičius vartotojų ar ūkio subjektų galėjo nukentėti, nebuvo pateikta. Priešingai, iš skundo nagrinėjimo metu surinktų duomenų matyti, kad tik 10 galutinių vartotojų ir ūkio subjektų negavo jiems adresuotų pašto korespondencijos siuntų (I tomas: 24-28 b. l.; 131 b. l.; 138 b. l.).

(45) Pažymėtina, kad pateikiami įrodymai dėl Konkurencijos įstatymo pažeidimų turi būti ne teoriniai, pagrįsti prielaidomis, o paremti faktais.

(46) Pareigą pareiškėjams pateikti bent minimalią informaciją pabrėžia ir LVAT, kuris 2004 m. gruodžio 28 d. nutartyje administracinėje byloje Nr. A¹¹ – 1055/2004 pažymėjo, kad „prašymas ištirti Konkurencijos įstatymo <...> nuostatų laikymąsi negali būti tik abstraktaus pobūdžio“. Tuo tarpu šiuo atveju, faktinių įrodymų, kad AB „Lietuvos paštas“ savo veiksmais pakenkė daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesams, nei Asociacija, nei UAB „Greitasis kurjeris“ nepateikė.

(47) Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad iškilęs ginčas tarp AB „Lietuvos paštas“ ir Asociacijos narių dėl siuntų apmokėjimo, teisės siųsti rezervuotąsias siuntas bei siuntų grąžinimo yra susijęs su kitų, specialių norminių teisės aktų (pavyzdžiui, Pašto įstatymo) bei sutarčių

nuostatomis. Tačiau Konkurencijos taryba savo praktikoje yra jau anksčiau pasisakiusi, kad aplinkybė, jog tam tikri ūkio subjekto veiksmai galėjo pažeisti specialių teisės aktų nuostatas, savaime negali būti laikoma pakankamu pagrindu įtarti, kad tokie veiksmai laikytini nesąžiningos konkurencijos veiksmais Konkurencijos įstatymo 16 straipsnio prasme (pvz., 2010 m. gegužės 6 d. nutarimas Nr. 1S-73, 2011 m. rugpjūčio 25 d. nutarimas 1S-167).

(48) Pažymėtina, kad Pašto įstatymo 11 straipsnio 1 dalis numato, kad iškilus ginčui tarp pašto ir (ar) pasiuntinių paslaugų teikėjų ir naudotojų arba tarp pašto paslaugų teikėjų ir pasiuntinių paslaugų teikėjų, naudotojas arba pašto ar pasiuntinių paslaugų teikėjas turi teisę kreiptis į RRT, kad ši iš anksto ne teismo tvarka išspręstų ginčą su pašto ar pasiuntinių paslaugų teikėju. Naudotojas, pašto ar pasiuntinių paslaugų teikėjas taip pat turi teisę kreiptis tiesiai į teismą. Jei teisėti interesai yra pažeidžiami nesąžiningos konkurencijos veiksmais, Asociacija ir UAB „Greitasis kurjeris“ turi teisę kreiptis į teismą su ieškiniu dėl *inter alia* neteisėtų veiksmų nutraukimo ar padarytos žalos atlyginimo (Konkurencijos įstatymo 17 straipsnio 1 dalis).

(49) Atsižvelgus į tai, kas išdėstyta, darytina išvada, kad nagrinėjamu atveju, nėra pagrindo įtarti, kad šiuo atveju galėjo būti pažeistos Konkurencijos įstatymo 9 straipsnio nuostatos, taip pat nėra duomenų, kad dėl galimų AB „Lietuvos paštas“ nesąžiningos konkurencijos veiksmų galėjo būti pažeisti daugelio ūkio subjektų ar vartotojų interesai pagal Konkurencijos įstatymo 17 straipsnio 4 dalį. Taip pat nėra pagrindo teigti, kad informaciniai pranešimai galėtų būti laikomi reklama pagal Reklamos įstatymą. Be to, pateikti faktai yra mažareikšmiai, todėl net jei būtų galima įtarti Reklamos įstatymo pažeidimą, Konkurencijos tarybai šiuo atveju nėra pagrindo pradėti tyrimo.

Vadovaudamasi Konkurencijos įstatymo 25 straipsnio 4 dalies 1 ir 5 punktais,

Konkurencijos taryba n u t a r i a:

Atsisakyti pradėti tyrimą dėl AB „Lietuvos paštas“ veiksmų atitikties Reklamos įstatymo 5 ir 6 straipsnių ir Konkurencijos įstatymo 9 ir 16 straipsnių reikalavimams.

Nutarimas per 20 dienų nuo jo įteikimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos administraciniam teismui.

Pirmininkas

Šarūnas Keserauskas